

Sygn. akt I ACa 1872/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Marzanna Góral

Sędziowie: SA Robert Obrębski (spr.)

SO (del.) Jan Wawrowski

Protokolant: Sylwia Andrasik

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa G. K.

przeciwko B. K.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie

z dnia 24 lutego 2015 r., sygn. akt II C 150/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddala powództwo i zasądza od G. K. na rzecz B. K. kwotę 3617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. zasądza od G. K. na rzecz B. K. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

III. nakazuje G. K. uiszczenie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie kwoty 3755 (trzy tysiące siedemset pięćdziesiąt pięć) złotych tytułem nieuiszczonej opłaty od apelacji.

Robert Obrębski Marzanna Góral Jan Wawrowski

Sygn. akt IA Ca 1872/15

UZASADNIENIE

Pozwem nadanym w dniu lutego 2009 r. G. K. wniósł o uznanie bezskuteczności w stosunku do siebie dwóch umów darowizny w kwotach po 38042,93 zł, dokonanych przez dłużnika powoda, a brata pozwanej - S. K., które zostały dokonane w wykonaniu umowy sprzedaży na rzecz osób trzecich nieruchomości dłużnika położonej w S. przy ul. (...), w celu pokrzywdzenia powoda, który nie mógł ze środków otrzymanych przez pozwaną zaspokoić swoich wierzytelności w stosunku do brata pozwanej, wynikających z nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie w dniu 27 kwietnia 2004 r., II Nc 81/2004, jak też z nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w Siedlcach 22 listopada

2007 r., I Nc 29/07, zwłaszcza że egzekucja prowadzona przeciwko dłużnikowi, jak podawał powód w pozwie, nie doprowadziła do zaspokojenia wszystkich należności powoda w stosunku do brata pozwanej, która świadoma była działania brata na niekorzyść wierzyciela. Przyjęła ponadto nieodpłatne przysporzenie od brata, którego zamiary знаła.

Pozwana wnosiła o oddalenie powództwa. Zaprzeczała, aby otrzymała od brata darowiznę oraz by działanie pozwanej, podjęte wraz z dłużnikiem powoda, miało na celu jego pokrzywdzenie. Podnosiła, że dwukrotna zapłata przez brata kwoty 38042,93 zł, uzyskanej ze sprzedaży wskazanej nieruchomości, miała na celu spłatenie hipotecznego wierzyciela, którego należność była ujawniona w pierwszej kolejności w księdze wieczystej należącej do pozwanej nieruchomości położonej we wsi N., na której, w wykonaniu porozumienia z 16 maja 2007 r., w celu zabezpieczenia roszczeń powoda w stosunku do S. K., pozwana ustanowiła hipotekę do kwoty 300000 zł, z której, po sprzedaży tej nieruchomości przez pozwaną, powód został do tej kwoty, przez jej nabywcę, zaspokojony. Odnosił więc kilkakrotnie większą korzyść w ramach zabezpieczenia ustanowionego przez pozwaną niż wysokość świadczenia, które zostało przeznaczone na zaspokojenie roszczeń wierzyciela pozwanej, którego należność została zabezpieczona wcześniej wpisaną hipoteką na nieruchomości stanowiącej przedmiot zabezpieczenia udzielonego na rzecz powoda.

Wyrokiem z 24 lutego 2015 r. Sąd Okręgowy uznał za bezskuteczne w stosunku do powoda dwie darowizny w kwotach po 38042,93 zł, łącznie w kwocie 770085,86 zł, mimo że suma podanych kwota jest większa o 1000 zł, dokonane przez S. K. na rzecz siostry B. K. w notarialnej umowie sprzedaży z 20 czerwca 2007 r. – w zakresie wierzytelności G. K. wobec S. K. z nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie w dniu 27 kwietnia 2004 r., II Nc 81/04 oraz z nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w Siedlcach z 22 listopada 2007 r., II Nc 29/07. Sąd Okręgowy zasądził też od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie kwotę 3805 zł tytułem nieuiszczonej odpłaty od pozwu.

Na podstawie zebranych dowodów, Sąd Okręgowy ustalił, że powód był wierzycielem S. K., brata pozwanej. Pożyczył bowiem od powoda na potrzeby własnej działalności kwotę 297000 zł, która pierwszym z wymienionych nakazów zapłaty została zasądzona od brata pozwanej na rzecz powoda wraz z kosztami procesu w kwocie 11327,50 zł. Sąd Okręgowy ustalił, że zabezpieczeniem spłaty pożyczki była ustanowiona przez dłużnika hipoteka przymusowa kaucyjna do kwoty udzielonej przez powoda pożyczki, udzielona na nieruchomości przy ul. (...) w W., jak też nieruchomości przy ul. (...) w S., stanowiących własność S. K.. W stosunku do brata pozwanej, jak podał Sąd Okręgowy, powód miał również wierzytelność nabytą na (...) S.A. z siedzibą w W., która wynosiła 365866,08 zł i była zabezpieczona hipoteką kaucyjną na pierwszej z wymienionych nieruchomości dłużnika. Łącznie wierzytelności powoda wobec brata pozwanej, jak ustalił Sąd Okręgowy, wynosiły 776994,20 zł. W większej części zostały jednak zaspokojone ze środków uzyskanych ze sprzedaży działki przy ul. (...) W.. W efekcie z nakazu zapłaty z 27 kwietnia 2004 r. do zaspokojenia pozostało, jak podał Sąd Okręgowy, 164617,90 zł. Pozostałe zobowiązania brata pozwanej wobec powoda wynosiły 179393,80 zł. W celu ich spłatenie, powód ze S. K. i przy udziale (...) spółki z o.o. z siedzibą w W., w imieniu której działał powód jako jej członek zarządu, w dniu 16 maja 2007 r. zawarł pisemne porozumienie, w którym określone zostały zasady i terminy spłaty pozostałych długów brata pozwanej wobec powoda, płatnych częściowo na rachunek spółki reprezentowanej w tym porozumieniu przez powoda, ze środków, które brat pozwanej miał uzyskać ze sprzedaży nieruchomości przy ul. (...) w S., do której miało dojść po zrzeczeniu się przez powoda hipoteki, która była wpisana w księdze wieczystej prowadzonej dla tej nieruchomości. Nowym zabezpieczeniem należności powoda wobec S. K., jak podał Sąd Okręgowy, miało być ustanowienie przez pozwaną hipoteki zwykłej na należącej do pozwanej B. K. nieruchomości położonej we wsi N., gmina R. (...), składającej się z działek nr (...), do kwoty 297000 zł. W przeciwnym razie porozumienie miało nie dojść do skutku.

Sąd Okręgowy ustalił, że w wykonaniu porozumienia z 16 maja 2007 r. pozwana ustanowiła na rzecz powoda hipotekę zwykłą do kwoty 300000 zł na wskazanych działkach, ponad wpisaną do księgi prowadzonej dla tych działek hipotekę udzieloną uprzednio na rzecz (...) w R. tytułem zabezpieczenia spłaty zobowiązania pozwanej w tytułu nabycia prawa ich użytkownika wieczystego, wynoszącego 76086 zł. Ustalono następnie przez Sąd Okręgowy zostało, że w dniu 22 czerwca 2007 r., S. K. sprzedał we właściwej formie notarialnej nieruchomości położoną przy ul. (...) w S. na rzecz

czterech osób prywatnych na cenę wynoszącą 1250000 zł, której zapłata została rozdzielona na kilka przelewów w dwóch terminach płatnych na konta wskazane przez powoda, w tym na rachunek banku, w którym brat pozwanej miał kredyt, na rachunek własny dłużnika, jak też na rachunek (...) w R., dwa razy po 38042,93 zł w celu spłacenia długu pozwanej, zabezpieczonego przez wpisanie na rzecz tej (...) w księdze wieczystej prowadzonej dla dwóch działek pozwanej położonych we wsi N. hipoteki, która została w ten sposób wykreślona. Sąd Okręgowy ustalił, że z ceny uzyskanej ze sprzedaży wskazanej nieruchomości, aktem notarialnym z 22 czerwca 2007 r., nie zostały przez brata pozwanej zaspokojone roszczenia powoda, który uzyskał wobec S. K. i jego małżonki I. K. nakaz zapłaty z dnia 22 listopada 2007 r., wydany przez Sąd Okręgowy w Siedlcach na kwotę 179393,80 zł i koszty procesu w wysokości 5860 zł. Egzekucja prowadzona w stosunku do dłużników z tego nakazu, jak ustalił Sąd Okręgowy, okazała się skuteczna w nieznacznym zakresie, dotyczącym wynagrodzenia za pracę I. K.. W pozostałej części nie odnosiła skutku.

Sąd Okręgowy ustalił ponadto, że aktem notarialnym z 19 czerwca 2011 r. pozwana sprzedała na rzecz (...) spółki z o.o. z siedzibą w W. działkę nr (...) w N., mimo wpisania w księdze wieczystej prowadzonej dla tej nieruchomości hipoteki na rzecz powoda do kwoty 300000 zł, która została przeniesiona w ten sposób na jej nabywcę, od którego powód dochodził tej kwoty na drodze sądowej i uzyskał zaspokojenie poprzez wypłatę całej kwoty z depozytu sądowego, do którego wskazana należność została przez spółkę (...) wpłacona z przeznaczeniem dla powoda. Sąd Okręgowy ustalił, że na 22 lipca 2002 r. zaległości brata pozwanej w stosunku do powoda wynosiły 22189,37 zł wraz z odsetkami od tej kwoty.

Oceniając znaczenie prawne ustalonych okoliczności, Sąd Okręgowy za uzasadnione w całości uznał powództwo wniesione na podstawie art. 527 i nast. k.c. W przekazaniu dwóch kwot po 38042,93 zł na rachunek (...) w R. z części ceny uzyskanej przez powoda ze sprzedaży nieruchomości położonej przy ul. (...) w S., w celu zaspokojenia zobowiązań pozwanej w stosunku do tej (...), które zostały zabezpieczone hipoteką ustanowioną na należących do B. K. obu działkach położonych we wsi N. K., Sąd Okręgowy dopatrył się dwóch darowizn, wskutek wykonania których powód jeszcze pogłębił poziom swojej niewypłacalności, potwierdzonej bezskuteczną w przeważającej części egzekucją prowadzoną w celu zaspokojenia należności powoda potwierdzonej nakazem zapłaty z dnia 22 listopada 2007 r., wydanym przez Sąd Okręgowy w Siedlcach w sprawie II Nc 29/07. Według Sądu Okręgowego, dokonanie tych darowizn miało więc na celu pokrzywdzenie powoda i było znane pozwanej, z udziałem której zawarte zostało porozumienie z dnia 16 maja 2007 r. dotyczące spłaty zobowiązań S. K. wobec powoda. Na powódzie nie spoczywał jednak, jak podał Sąd Okręgowy na podstawie art. 528 k.c., ciężar wykazania, że pozwana wiedziała o niekorzystnym dla powoda celu działania brata, ze względu na dokonanie darowizny na rzecz osoby bliskiej, na którą nie został ponadto nałożony obowiązek spełnienia świadczenia wzajemnego, czyli z powodu nieodpłatnego charakteru czynności dokonanej przez dłużnika w celu pokrzywdzenia powoda jako wierzyciela. Oceniając zaś znaczenie okoliczności dotyczącej pobrania przez powoda kwoty 300000 zł, złożonej do depozytu ze strony spółki (...), Sąd Okręgowy uznał, że nie doszło w ten sposób do zwolnienia z zobowiązań brata pozwanej wobec powoda w rozumieniu art. 533 k.c., w każdym razie w całości. Pozostały bowiem niezaspokojone należności dłużnika niedysponującego majątkiem, z którego powód miałby możliwość zaspokojenia pozostałej części swoich wierzytelności wobec brata pozwanej. O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. oraz przy zastosowaniu § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie o ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, jak również zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. w sprawie kosztów sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniosła pozwana. Zaskarżając ten wyrok w całości, zarzuciła Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 527 k.c. przez nieuzasadnione przyjęcie, że realizacja dyspozycji zapłaty ceny uzyskanej przez S. K. na podstawie umowy sprzedaży z 20 czerwca 2007 r. stanowiła dokonanie dwóch darowizn na rzecz pozwanej, po 38042,93 zł, jak też że miało to na celu pokrzywdzenie powoda, wynikające z przeoczenia przez Sąd Okręgowy, że realizacja hipoteki ustanowionej na działce, która została uwolniona od wpisanej wcześniej hipoteki, doprowadziła do otrzymania przez powoda 300000 zł, oraz z niewłaściwej oceny zebranych dowodów, sprzecznej z art. 223 § 1 k.p.c., w tym pominięcia zeznań świadka S. K. i przesłuchania pozwanej, z których wynikało powiązanie ustanowienia przez pozwaną zabezpieczenia na rzecz powoda i spłacenia długu pozwanej wobec (...) w R..

Na podstawie tych zarzutów, pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa oraz obciążenie powoda kosztami procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego jej rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie oraz o obciążanie pozwanej całością poniesionych kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie poprzez zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz obciążenie powoda kosztami postępowania za obie instancje. Ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego nie były poprawne w zakresie dotyczącym głównej dla sprawy okoliczności związanej z dokonaniem przez pozwaną i S. K. czynności, które na podstawie art. 527 k.c. zostały uznane za bezskuteczne w stosunku do powoda w części, która dotyczyła świadczeń objętych podanymi przez Sąd Okręgowy nakazami zapłaty, zwłaszcza że nie zostały w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przedstawione szczegółowe ustalenia dotyczące zawarcia tych umów, ponad dyspozycje, która wynikała z umowy sprzedaży nieruchomości położonej przy ul. (...) w S., z dnia 22 czerwca 2007 r., dotyczące sposobu wywiązania się przez nabywców z obowiązku zapłaty ceny należnej bratu pozwanej, w tym przelania na konto (...) w R. dwóch kwot po 38042,93 zł, niewątpliwie w celu uregulowania zobowiązania pozwanej z tytułu nabycia działek położonych we wsi N., zabezpieczonych wpisem hipoteki na tej nieruchomości pozwanej. Sąd Okręgowy nie wskazał ani daty, w której miało dojść do zawarcia dwóch darowizn, ani okoliczności, w których tej treści oświadczenia miałyby zostać złożone, ani też formy, w której umowy tego rodzaju miały zostać zawarte. Z pewnością nie mogły dojść do skutku poprzez zawarcie wskazanej umowy sprzedaży z 22 czerwca 2007 r. Pozwana nie była bowiem stroną tej umowy. Przy jej zawarciu nie mogło więc dojść do złożenia ze strony pozwanej i S. K. zgodnych oświadczeń, które by miały polegać na dokonaniu przez dłużnika powoda darowizny na rzecz siostry.

Przede wszystkim jednak, uznając, że umowy darowizny kwoty 76086 zł zostały zawarte pomiędzy pozwaną a S. K. oraz że zostały wykonane w podany sposób, Sąd Okręgowy zupełnie nie dostrzegł znaczenia porozumienia zawartego pomiędzy bratem pozwanej oraz powodem, również reprezentującym spółkę (...) spółka z o.o. z siedzibą w W., z dnia 16 maja 2007 r., związku jego wykonania przez pozwaną i zależności przyczynowej między tymi działaniami a przekazaniem tej Spółdzielni podanej kwoty. Właściwa ocena tych okoliczności i występujących między nimi związków, dawała podstawy do odmiennego zakwalifikowania czynności dokonanych w podanym okresie przy udziale powoda, S. K. oraz pozwanej, która nie została przez brata obdarowana, lecz ustanowiła na rzecz powoda hipoteczne zabezpieczenie długu obciążającego brata na nieruchomości będącej własnością pozwanej w zakresie wierzytelności wielokrotnie przenoszącej własny dług w stosunku do wskazanej Spółdzielni, potrzeba uregulowania którego wynikała z zamiaru wykreślenia wcześniejszej hipoteki ustanowionej przez pozwaną na rzecz Spółdzielni w celu zwiększenia skuteczności hipoteki ustanowionej przez pozwaną na rzecz powoda, a tym samym też podniesienia znaczenia zabezpieczenia zobowiązania obciążającego brata pozwanej. Nie chodziło o darowiznę na rzecz pozwanej, lecz o skuteczne ustanowienie zabezpieczenie kilkakrotnie większej wierzytelności powoda przez ustanowienie hipoteki na nieruchomości pozwanej, z którego powód ponadto zaspokoił całą kwotę, do której takie zabezpieczenie zostało ustanowione przez pozwaną w zamian za uzyskanie dużo mniejszego przysporzenia. Nie sposób tym samym było przyjąć, aby działanie podjęte ze strony brata pozwanej, przy udziale B. K., miało na celu pokrzywdzenie powoda. W sposób oczywisty przeciwko ustaleniom poczynionym przez Sąd Okręgowy, jak też wnioskom przyjętym w ramach oceny prawnej tych ustaleń, związanych także z przyjęciem, jakoby chodziło o pokrzywdzenie powoda, przemawiały wyraźnie widoczne związki pomiędzy kolejnymi zdarzeniami, które wystąpiwały między podpisaniem, z udziałem powoda, porozumienia z 16 maja 2007 r. a treścią umowy sprzedaży z 22 czerwca 2007 r., jak również finalny efekt finansowy uzyskany przez powoda z realizacji zabezpieczenia ustanowionego ze strony pozwanej.

W porozumieniu z 16 maja 2007 r. S. K. przyjął na siebie zobowiązanie, o świadczenie przez osobę trzecią, że w związku ze zrzeczeniem się przez powoda hipoteki ustanowionej wcześniej na nieruchomości położonej przy ul. (...) w W. na zabezpieczenie spłaty pożyczki w kwocie 297000 zł, pozwana ustanowi na rzecz powoda hipotekę zwykłą na własnej nieruchomości położonej we wsi N., składającej się z osobnych dwóch działek nr (...), do kwoty 300000 zł. Z

zobowiązania tej treści brak pozwanej się wywiązał. Oświadczeniem z 12 czerwca 2007 r., pozwana ustanowiła bowiem na rzecz powoda, czyli w celu zabezpieczenia zobowiązania brata, hipotekę zwykłą na wskazanej nieruchomości do podanej kwoty. Doszło do dokonania kluczowej dla sprawy okoliczności ustanowienia tego rodzaju zabezpieczenia na rzecz powoda. W istocie pozwana przyjęła na siebie realnie zobowiązanie dotyczące umożliwienia powodowi zaspokojenia swoich roszczeń wobec S. K. z nieruchomości stanowiącej własność siostry dłużnika, która stała się w ten sposób tzw. dłużnikiem realnym powoda w tym samym zakresie, czyli do kwoty 300000 zł. Od tego momentu powód miała w efekcie prawny tytuł nawet do wytoczenia przeciwko pozwanej powództwa o zapłatę kwoty 300000 zł, które zasługiwałyoby na uwzględnienie w całości, tyle że z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanej ze wskazanej nieruchomości do podanej kwoty.

Skuteczność udzielonego przez pozwaną zabezpieczenia nie byłaby pełna, gdyby na nieruchomości pozwanej pozostała jednak wcześniej wpisana na rzecz (...) w R. hipoteka do kwoty 76086 zł, z tytułu niespłaconej przez pozwaną części należności za nabycia prawa do użytkowania wieczystego nieruchomości, na której w następnej kolejności, czyli w wykonaniu porozumienia z 16 maja 2007 r, została ustanowiona hipoteka na rzecz powoda do kwoty 300000 zł. Nadanie tej hipotece większej skuteczności można było uzyskać poprzez doprowadzenie do wykreślenia wcześniejszej, po uregulowaniu długu pozwanej wobec wskazanej Spółdzielni. W tego względu, jak przekonująco wynikało ze zgodnych zeznań S. K. oraz pozwanej, zostało uzgodnione, że z ceny uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości przy ul. (...) w S., zaspokojone zostanie zobowiązanie strony pozwanej wobec Spółdzielni przez zapłatę kwoty 76086 zł, zwłaszcza że cena, którą brat pozwanej uzyskał ze sprzedaży tej nieruchomości, przenosiła o wiele wysokość zadłużenia brata pozwanej wobec powoda. Przeciwny wniosek Sądu Okręgowego pomijał nie tylko zgodne zeznania brata pozwanej i przesłuchanie B. K.. Naruszał również uwzględnione w treści art. 233 § 1 k.p.c. zasady logiki oraz doświadczenia życiowego. Nie sposób było bowiem pominąć samej chronologii skoncentrowanych w czasie zdarzeń, czyli związków między porozumieniem z 16 maja 2007 r., ustanowieniem przez pozwaną hipoteki w dniu 12 czerwca 2007 r. i potrzebą wykreślenia wcześniejszej hipoteki na rzecz Spółdzielni, czyli spłacenia długu pozwanej w kwocie 76086 zł, która została uzyskana ze sprzedaży nieruchomości dłużnika aktem notarialnym z 22 czerwca 2007 r. i przekazana przez nabywców na rachunek wierzyciela. Zaspokojenie długu pozwanej było związane z przyjęciem na siebie zobowiązania realnego na rzecz powoda w wysokości 300000 zł przez pozwaną, której działanie było z tej przyczyny wyłącznie korzystne dla powoda. Podejmowanie tych działań przez dłużnika oraz pozwaną nie miało więc na celu pokrzywdzenia powoda, którego realna korzyść była nie mniejsza niż różnica pomiędzy wysokością spłaconego zobowiązania pozwanej wobec wskazanej Spółdzielni a kwotą, do której została przez pozwaną ustanowiona hipoteka na tej samej nieruchomości, która została wcześniej wykorzystana do zabezpieczenia spłaconego długu pozwanej.

Za korzystnym dla powoda działaniem dłużnika i pozwanej świadczą w sposób zupełnie oczywisty ich efekty finansowe, uzyskane przez powoda, mimo sprzedaży przez pozwaną jednej z działek objętych hipoteką ustanowioną 12 czerwca 2007 r. ,w wykonaniu porozumienia z 16 maja 2007 r., na rzecz spółki (...) spółka z o.o. z siedzibą w W.. Powód uzyskał bowiem od tej spółki, czyli dzięki zabezpieczeniu ustanowionym przez pozwaną, całą kwotę 300000 zł, po jej wpłaceniu przez dłużnika realnego do depozytu sądowego. Nie miało w tym zakresie żadnego znaczenia opóźnienie czasowe, czyli uzyskanie tej kwoty przez powoda po kilku latach. Analogiczne działania, w tym na drodze sądowej, powód mógł bowiem podjąć w stosunku do pozwanej jako pierwszego dłużnika realnego już w połowie 2007 r., zwłaszcza że nieruchomość, na której hipoteka do kwoty 300000 zł została ustanowiona na rzecz powoda, została zbyta przez pozwaną dopiero 19 czerwca 2011 r. Nie sposób było więc uznać, aby przyjęcie przez pozwaną zobowiązania w stosunku do powoda do kwoty 300000 zł, związane z potrzebą spłacenia innego wierzyciela hipotecznego co do kwoty 76086 zł, przekazanej przez dłużnika powoda zgodnie z dyspozycją aktu notarialnego z 22 czerwca 2007 r., stanowiło dokonanie przez dłużnika darowizny na rzecz pozwanej oraz by czynności związane z ustanowieniem na rzecz powoda zabezpieczenia hipotecznego zostały podjęte przez dłużnika, przy udziale pozwanej, w celu pokrzywdzenia powoda, który ostatecznie uzyskał z tego tytułu pełne zaspokojenie wierzytelności, którą posiadał w stosunku do brata pozwanej z tytułu pożyczki, która pierwotnie została zabezpieczona na nieruchomości przy ul. (...) w W.. Przy sprzedaży działki nabytej od pozwanej przez (...) spółkę z o.o. jej hipoteczne obciążenie na rzecz powoda musiało zostać uwzględnione jako istotny element kształtujący cenę. Zarzuty apelacji były więc uzasadnione. Ich uwzględnienie rodziło konieczność zmiany zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie od

powoda na rzecz pozwanej kwoty 3617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu przed Sądem Okręgowym, stosownie do art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i przy zastosowaniu § 6 pkt 6 rozporządzenia powołanego przez Sąd Okręgowy, czyli w stawce minimalnej przewidzianej dla spraw tego rodzaju i wynikającej z pozwu wartości przedmiotu sporu.

Uwzględnienie apelacji uzasadniało również obciążenie powoda kosztami postępowania apelacyjnego. Na podstawie powołanych przepisów oraz § 13 ust. 1 pkt 2 powołanego rozporządzenia, Sąd Apelacyjny zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2700 zł za udział zawodowego pełnomocnika po stronie biernej w postępowaniu apelacyjnym, mimo podpisania apelacji osobiście przez pozwaną i wypowiedzenia pełnomocnictwa w toku postępowania apelacyjnego. Nie można było bowiem uznać, że pozwana nie korzystała z pomocy swojego pełnomocnika przy przygotowaniu apelacji, a przed rezygnacją z jego pomocy w postępowaniu apelacyjnym, o czym Sąd Apelacyjny został poinformowany na rozprawie apelacyjnej w dniu 17 listopada 2016 r. Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy powołanej przez Sąd Okręgowy, przy uwzględnieniu wyniku sprawy w postępowaniu odwoławczym, Sąd Apelacyjny nakazał również powodowi, aby uiścił na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie kwoty 3755 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od apelacji powódki.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów i art. 386 § 1 k.p.c., Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.

Robert Obrębski Marzanna Góral Jan Wawrowski